

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10.40 K, za pol leta 5.20 K, za četrta leta 2.60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrta leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo, inserati. Enostopna petil-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

13. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 15. februarja 1908

Leto XI.

Volilci kmetijskih občin kranjskih za deželni zbor!

Dne 21. t. m. bodete poklicani, da volite poslance za deželni zbor. Volitve se vrše po dosedanem zastarelem volilnem redu, ki so ga že vse stranke in vlada izpoznale krivičnim. A prihodnji deželni zbor ima nalogo, izdelati in uveljaviti nov volilni red, od katerega bo za dolgo dobo odvisno vse javno delovanje v deželi.

Volilna reforma je vprašanje vseh vprašanj za novi deželni zbor, kajti kakršen bo volilni red, tako bodo sestavljeni bodoči deželni zbori. Neplodno je sedaj, govoriti o posameznih nalogah deželnega parlamenta, o gospodarstvu in kulturnem delu, dokler ni položena podlaga novim deželnim zastopstvom.

Vlada je v zadnji dobi pokazala voljo, pospeševati volilno reformo, toda njeni pogoji so taki, da nikakor ne odgovarjajo potrebam prebivalstva in nalogam časa. Če hoče deželni zbor povečati svojo neodvisnost od vlade in si zagotoviti odločilno veljavo, se mora postaviti na najširšo podlago, katero mu jamči edino **splošna in enaka volilna pravica**. V reformnem načrtu, ki ga je vlada predložila zadnjemu deželnemu zboru, pa ni bilo govora o enakosti volilne pravice, še manj pa o varstvu manjšin. Kurije, pluraliteto, ohranitev kričečega privilegija maloštevilnih veleposestnikov je priporočala vlada onemu deželnemu zboru, čegar večina je že sama zahtevala **splošno in enako volilno pravico** in priporočala proporcionalni sistem za varstvo manjšin!

Vse kaže, da bo vlada tudi v novem deželnem zboru ugovarjala splošni in enaki volilni pravici in da bodo močne skupine pripravljene, glasovati za tako reformo, kakršno bo vlada predlagala.

Nujno je torej potrebno, da pride v deželni zbor čim več poslancev, ki se bodo odločno bojevali za splošno in enako volilno pravico, to se pravi za tak volilni red, ki omogoči, da bo v deželnem zboru resnična slika dežele, da se bo deželni zbor lahko naslanjal na vse prebivalstvo, da bo zastopal vse interese in da bo v taki sestavi našel moč za odločno nastopanje, če bo treba tudi proti namenom vlade.

Splošna in enaka volilna pravica je edina, ki uresniči **socialno in narodno pravičnost** v deželi. Splošna in enaka volilna pravica je prvi pogoj, da bo deželni zbor zmožen dela. Splošna in enaka volilna pravica je vir, iz katerega pride razumno in plodno deželno gospodarstvo, demokratiziranje deželnih uredb in povzdiga kulture. Splošna in enaka volilna pravica poveča čut odgovornosti poslancev. Samo na tej podlagi bo mogoče, da Kranjska dohiti dežele, za katerimi je, žal, gospodarsko in kulturno zaostala.

Volilci!

Jugoslovanska socialno-demokratska stranka Vas vabi, da glasujete za njene kandidate in s tem **utrdite svojo demokratično zahtevo**. Socialna demokracija stoji odločno na stališču splošne in enake volilne pravice in priznava pravičnost proporcionalnega sistema.

Vsak glas, ki ga oddaste za socialno-demokratske kandidate, je glasna

demonstracija za splošno in enako volilno pravico,
demonstracija za demokratizacijo,
demonstracija za enakopravnost vseh državljanov,
demonstracija za močan parlamentarizem,
demonstracija za neoviran gospodarski in kulturni napredek ljudstva.

Volilci!

Glasujte dne 21. svečana za sledeče kandidate:

V kmetijskih občinah **Ljubljana-Vrhnika:**

Josip Petrič

strojevodja c. kr. državne železnice v Ljubljani;

Miha Čobal

vodja konzumnega društva v Zagorju ob Savi.

V kmetijskih občinah **Vipava-Idrija:**

Ivan Mlinar

zasebni uradnik v Ljubljani.

V kmetijskih občinah **Radovljica-Kranjska gora:**

Dr. Anton Dermota

odvetniški kandidat v Ljubljani.

V kmetijskih občinah **Trebnje-Zatičina-Žužemperk-Mokronog-Litija-Radeče:**

Miha Čobal

vodja konzumnega društva v Zagorju ob Savi.

Ivan Mlinar

zasebni uradnik v Ljubljani.

Volilci!

Ne dajte se premotiti! Pridite vsi na volišče, glasujte složno. Naj se ne izgubi ne en glas!

Izvrševalni odbor

jugoslovanske socialno-demokratske stranke.

Katoliški duhovnik o katoliški cerkvi.

Po nalogu rimske kurije je profesor dogmatične zgodovine na monakovskem vseučilišču, dr. Schnitzer, suspendiran a divinis, t. j. prepovedano mu je izvrševati duhovskih opravkov, teološkim dijakom je pa prepovedano, zahajati na njegova predavanja. Vrhutega se trudi cerkev, da bi prisilila bavarsko vlado, naj vzame drju. Schnitzerju profesorsko službo na vseučilišču.

Da so v Vatikanu tako hudi na drja. Schnitzerja, ni nič čudno. Saj jim je povedal zelo grenke v članku, s katerim je kritiziral zadnjo papeževo encikliko «Pascendi». Ves članek je z ozirom na to, da ga je spisal katoliški duhovnik, zelo zanimiv. Žal, da se moramo omejiti le na neka tera mesta.

Dr. Schnitzer pravi:

«Prokletstvo modernizma je moglo samo tam presenetiti, ker se ni poznalo, kjer se ni hotelo poznati kurialnega Rima. Ne samo optimistično razpoloženi katoličani Schellove vrste, ampak tudi mnogi protestanti si radi slikajo idealen Rim, ki ga z navdušenimi besedami slave kot nositelja visokega kulturnega poslanstva, kot nepremagljiv branik pristno krščanske religioznosti in ljubezni do bližnjega. Potem pa naenkrat zadenejo ob Rim enciklike in so globoko nesrečni, ker je ta Rim vse drugačen, kakor Rim njih sanj in učenjaške izbe. In vendar je Rim enciklike pravi Rim...»

«Vseučilišče — pravi Schnitzer — hoče raziskavati in učiti raziskavanje; cerkev hoče samo prepajati, ponavljati.... Ker je Tomaž itak že vse bolje povedal, zato ni v novih knjigah, kar je dobrega, novo, kar je novega, pa ni dobro.»

O nasprotju Rima zoper vseučilišča in fakultete pravi:

«Znano je, da skolastika ne ljubi zgodovine. Skolasticizem je pozitivizem. On izhaja od sigurnosti in nedotakljivosti svojih stališč, ki se mu zdi sama po sebi umevna in groza se mu zdi, če vidi, da se jih vedno na novo preiskuje in se o njih diskutira.... Čim bolj se na vseučiliščih neguje zgodovinsko raziskavanje, tem bolj so Rimu sumljiva... Odtod veselje nad propadanjem teoloških fakultet, ki se jih sme z najslabšimi učnimi močmi desetletja kompromitirati na vnebovpijoč način, ne da bi cerkvene oblasti ganile prst; one oblasti, ki so takoj na plani, če gre za to, da se novo misel ubije z gorjačo...»

... Pridobivanje profesorskega materiala za izobrazbo v semeniščih ne dela cerkvi skrbi, za predavanje je dober vsak župnik in najmlajši kaplan; končno se ga lahko, da se varuje ugled, v Rimu ozaljša z neizogibnim akademičnim okrasom (rimski doktorat «svetega pisma»).

Dr. Schnitzer priznava, da si je cerkev v pretečenih časih pridobila zaslug za znanost. Toda — pravi —

«ljubezen Rima za znamenitost in vseučilišča ni bila povsem nesebična in platonška. Mogočno je pospeševal znanosti in visoke šole, dokler so mu služile in mu nosile vlečko kot vdane dekline. Takoj je pa izpremenil stališče, ko so se hotele rešiti njegovega varuštva in stati na lastnih nogah. Še danes je Rim napram posameznim strokam povsem ravnodušen in le tedaj so mu všeč, če služijo njegovim namenom in interesom. Učenjaki, ki «za šolsko porabo» pišejo v višjo čast kurije, se lahko zanašajo na najkrepkejšo hvaležnost svete stolice. Može, ki so tako neprevidni, da prihajajo do neljubih zaključkov, pričakuje vsa jeza Rima. Vajen vladati, misli Rim, da lahko izsili tudi rezultate znanstvenega raziskovanja in pričakuje od učenjakov, da iznajdejo in izreko le, kar je njemu ljubo, dobro in prijetno. Rim misli, da lahko komandira znanost kakor nosilce kadilnikov. Za znanstveno zvestobo prepričanja sploh nima zmisla.»

S svojega stališča rimska cerkev sploh ne more imeti notranjega razmerja do znanosti. Po svojem nauku od svetega duha vodena in razsvetljena poseduje itak že vso božjo resnico. Že vnaprej ve vse bolje, vzvišena je nad vsako zmoto in tako je neodvisna od človeške znanosti in učenosti, da ima le ona sama vsako izkušnjo in merilo o resničnosti vsega, ne le teološkega, ampak celo posvetnega znanstvenega raziskovanja. Učenjak naj raziskuje de setletja; Rimski monsinjor

odloča, čeprav nič ne razume o stvari. In po pravici. Kajti učenjak hoče samo dognati, kaj je resnica; monsinjor pa določi, kaj je cerkveno. Učenjaki, kakor sploh duhovniki in verniki so in ostanejo, če so še tako stari, priproste ovčice, ki ne morejo biti brez duševnega pastirja, nedorasli otroci, ki ne morejo izhajati brez rimske uzde. Vsi skupaj so ecclesia discens (cerkev, ki se uči), ter imajo le poslušati in slušati. Sveti duh je monopol prelato. Zlasti neduhovniki — enciklika povdarja to ostro — se ne smejo predziniti, da bi govorili v cerkvenih rečeh...»

Hud poper! Ni čudo, da so ga v Rimu očutili v nosovih...

Portarturski proces.

General Rilski, zastopnik javne obtožbe v procesu zoper generale Steslja, Foka in Reisa, zahteva za vse tri **smrtno obsodbo**.

Sodišče pač še ni izreklo sodbe; toda naj že sodi tako ali tako, vsekakor se je s tem procesom definitivno razblinila lepa legenda o obrambi Port-Arturja. Dolgotrajne so bile razprave pred vojnim sodiščem, a njih rezultat je ta, da stoji Steselj pred vsem svetom v pozici izdajalca in strahopetneža. Najvažnejše priče so izpovedale, da položaj Port-Arturja ni silil na kapitulacijo, da je bila obramba še mogoča, da je bilo še dovolj orožja in streliva, da je imela trdnjava še dovolj živeža. Večina prič je očitala Steslju, da je kapituliral proti volji vojnega sveta, proti zahtevam svojih častniških tovarišev, zlasti onih od mornarice in da je ravnal tako zahrbtno, da je kapitulacija enostavno presemetila častnike.

V svojem obtoževalnem govoru je dejal general Rilski:

«Ves ruski narod je obračal svoje oči na Port-Artur. Ob času obleganja trdnjave je bil ves narod ponosen na hrabro posadko in na njenega voditelja Steslja. Še po padcu trdnjave se je smatralo generala Steslja in njegove pomagače za junake, dokler ni polagoma prišla resnica na dan in tedaj je namesto slave portarturskih poveljnikov ostala sama sramota. Obramba Port-Arturja ostane pač vedno slavna, toda samo njena prva perioda; druga pa je bila sramotna...»

Rilski je vzdržal vse točke obtožbe; nekatere je celo poostril. Z najostrejšimi besedami je obsojal Stesljevo poročila carju in jih je imenoval goljufijo.

Gloriola slave je potemnela. Udarec te sodne obravnave pa ne zadene samo Steslja in njegova dva sopoveljnika. Kakor mrzel curek poliva tisoč in tisoč glav, ki so verjele v nadčloveško junaštvo porarturskega komandanta, tisoč in tisoč src, ki so sočustvovala z njim in s posadko, ko je izročila orožje «Zapuskom». Najhujši udarec prizadene morda cesarju Viljemu, ki je tudi takrat mislil, da se ne sme nič na svetu zgoditi brez njega in je takoj po kapitulaciji podal «pour le mérite» zmagovalcu Nogiju in — premaganemu Steslju.

Sedaj se seveda vidi, da ni zaslužil tega odlikovanja ne eden, ne drugi. Steselj je bil premagan, ker se je sam, brez potrebe, vdal; Nogi je zmagal, ker je njegov nasprotnik kakor strahopetec odložil orožje.

«Junak» Steselj! Ko so ruski vojaki v prvih pozicijah, ki so morali biti noč in dan na nogah in v boju, trpeli zejo in lakoto, je tekkel v Stesljevem, pred bombami varnem domu dan na dan šampanjec in vse razkošje mu je moralo biti na razpolago. A ko je vojni svet dne 29. decembra 1904 sklenil energično nadaljevanje boja, je poslal Steselj na lastno pest parlamentarja k Japoncem!

Legenda o slavi portarturske obrambe je uničena. Še človekoljubja se ne more imenovati za olajšanje Stesljevega izdajstva. Da je bilo s kapitulacijo rešeno življenje večjega ali manjšega števila vojakov, bi razbremenjevalo, portarturskega poveljnika, če bi bila vsa rusko-japonska vojna samo obleganje Port-Arturja. A Steselj ni mogel vedeti, če ne povzroči s svojo kapitulacijo še več ruske smrti. Nogi je zbori so povečali severno japonsko armado; dokler ni bila vojna sploh končana, je mogla Stesljeva kapitulacija samo škodovati ruski vojski. Tudi najbolj slovansko čuvstvo ne izpremeni več te grenke resnice.

Politični odsevi.

Finančni minister Korytowski se je odločno izjavil zoper znižanje cene za sol. Korytowski sploh ne more slišati ničesar o znižanju indirektnih davkov.

V proračunskem odseku državnega zbora je poslanec dr. Adler zahteval, da se v trgovinskem ministrstvu ustanovi poseben delavski urad. Če tudi se ni včasno, da bi se ta urad ločilo od trgovinskega ministrstva, je vendar treba, da se združi vse sorodne zadeve pod enim vodstvom, zlasti vse zadeve, ki se tičejo delavskega ugovora in delavskih razmer. Doslej je prometni svet edini zbor, v katerem so delodajalci in delavci enako zastopani, tako da se kažejo načrti, ki izidejo iz njega, že kakor dogovor izmed obeh; v industrijskem svetu pa imajo samo delodajalci zastopstvo. — Trgovinski minister dr. Fiedler je priznal, da je bila napaka, da so bile socialno-politične zadeve razdeljene v dva odseka. Stori je že korake, da se izpolni želja drja. Adlerja in da se združi vse socialno-politične zadeve. — Dr. Adler je naglasil, da je to le začetek; a odseku za delavska vprašanja se bo moralo pridružiti tudi delavsko zavarovanje in končno bo moral ta urad postati popolnoma samostalen.

Od poljedelskega ministrstva se bo rudarstvo ločilo in pridružil novemu ministrstvu za javna dela. Ta odsek obsega državne premogokope, rudnike bakra, srebrokop v Příbramu, rudnike v Rablju in Klausenu, rudnik za živo srebro v Idriji in rudnike v Joahindolu, kjer se koplje uranin radiove soli, ter nekatere tovarne. Saline izostanejo. Rudarjem, ki pridejo pod Gebmannovo «socialno politiko», se ne more nič bolj toplo svetovati, kakor da naj čimbolj spopolnijo svojo organizacijo.

O zunanji politiki Avstrije je v delegaciji obširno govoril poslanec sodrug Pittoni. Omenil je, da se je politiko dolgo smatralo za zadevo privilegiranih slojev in oseb. Zlasti za zunanjo politiko se je mislilo, da je to stvar vladarjev in diplomatov. Socialni demokratje se pa čutijo poklicane, nadzorovati to politiko s stališča delavnega ljudstva. V tem jih vodijo sledeča načela: Ohranitev miru kot življenjski pogoj proletariata; znižanje vojaških bremen potom pametne zunanje politike; pospeševanje takih razmer napram zunanjim državam, da se povzdigne industrija in trgovina. V naraščajočem uplivu proletariata nabaja mir najboljše oporo. To pokazuje Francija, kjer so demokratje in socialni demokratje pod modrim vodstvom Jaurésovim več storili za mir, kakor vsi obiski vladarjev in državnikov. Glede trozveze ne gredo socialni demokratje tako daleč, kakor je šel ministrski predsednik, ki je dejal, da je trozveza pravi blagoslov za avstrijske narode. Nekaj časa je veljala trozveza pri demokratih celo za neko zvezo zoper napredek. Vendar se lahko prizna, da je trozveza doprinašala za ohranitev miru. Ne more se pa tajiti, da je upliv Avstrije sploh in tudi v trozvezi padel. Da se to popravi, je treba pospeševati demokracijo in vpeljati narodno avtonomijo. Avstrija je na vseh straneh obdana od bratskih narodov, zato je za njo bolj kakor za druge države potrebna politika miru. Vodstvo trozveze si je prilastila Nemčija, bolje rečeno, nemški cesar. Glede politike napram Italiji je govornik opozarjal, da ne more biti dobra, dokler katoliški snodi zahtevajo obnovitev cerkvene države; nikakor ni umestno, da se takih demonstracij udeležujejo ministri in člani cesarske hiše. Proti Italiji ščuje najbolj časopisje vladne klerikalne stranke, časopisje Pi jeve družbe. Kar se tiče Rusije, je treba razlikovati med carizmom in med ruskimi narodi, katerim izrekamo najgloblje simpatije.

Ogrska delegacija je bila zelo huda na ministra za zunanje zadeve Aehrenthala, ker je govoril o «enotni državi», kar so smatrali Madjari za napad na njih «samostalno» državo. Sekcijski načelnik Eszterhazy je potem dejal, da se minister ni hotel mešati v notranje ogrske zadeve in sedaj so Madjari zopet dobri prijatelji ministra in ga hvalijo do komolca. Nevihta torej ni povzročila hujše nesreče.

V ogrski delegaciji, odnosno v delegacijski komisiji za zunanje zadeve, je pretečenega tedna minister Aehrenthal razvijal svoj ekspeze! — Dejaj je, da v času od zadnjega delegacijskega zasedanja ni bilo dogodkov, ki bi neugodno vplivali na stališče naše države za zunaj. Položaj je ostal skoraj popolnoma enak. Med vsemi državami se kaže želja po zblizanju in utrditvi medsebojnih prijateljskih odnosov. Tako se je zgodilo tudi med Nemčijo in Anglijo, med katerimi so bile razmere nekoliko napete. Z Italijo je Avstrija v prijateljski zvezi in ministru se je posrečilo to vez še bolj utrditi in jo storiti še pristranejšo. Sicer tudi tu še niso izginila nasprotstva, ki jih goji Avstriji sovražna stranka, ali vendar so stopila nekoliko v ozadje. Italijanska vlada podpira z vsemi svojimi močmi delovanje Avstrije na zagotovitev čim najbolj prijateljskih odnosov med obema državama.

Glede Balkana obsoja minister tursko nedelavnost, da je ona kriva, da razmere niso tako, kakor jih žele velevladi. Sicer pa niti Turki, niti drugi balkanski narodi niso umeli reformne akcije, kajti Turki mislijo, da je boljše, ako se pokoljejo

V Idriji bo 15. t. m. shod v pivarni pri «Črnem orlu». Na shodu se bo predstavil kandidat za mesto Idriji, sodrug Etbin Kristan iz Ljubljane.

Pulj. V nedeljo, 16. t. m. ob 1/2 10. dopoldne je velik ljudski shod v gledališču Ciscutti, ki ga sklicujeta oba politična odbora socialno-demokratske stranke v Pulju. Na dnevnem redu je pogovor o rezultatih istrskih konferenc, ki so se vršile pretečenega meseca na Dunaju. Delavci! Pridite mnogostevilno na ta shod, da izveste, kako se je tam izdajalo vaše najvažnejše interese!

Celje. V nedeljo, 2. t. m. je priredila socialno-demokratska stranka tukaj shod, katerega se je udeležilo okrog 400 ljudi. Poročal je državni in deželni poslanec sodrug Resel o volilni reformi za štajerski deželni zbor. Ostro je obsojal taktiko nemških nacionalcev, ki zahtevajo, da naj ostane sedanja volilna pravica neizpremenjena. Nezmisel je, če se trdi, da delavstvo ne plačuje davkov. Hišni davek plačujejo najemniki. Dežela ima dober del svojih dohodkov iz doklade na pivo in žganje; sploh nosi največ doklad masa ljudstva. V kompetenco deželnega zbora sodijo ceste, lokalne železnice, regulacija rek in hodournikov, bolnišnice, hiralnice, ubožništvo. Nihče ne more trditi, da ta vprašanja ne interesirajo ljudstva. Prisilnim delavnicam je treba posvetiti več pozornosti, kakor doslej. Deželni zbor ima vpliv na šolstvo in učiteljstvo; delavcem je pa mnogo ležeče na dobrih šolah in na dobrih učiteljih, saj ne morejo dati svojim otrokom nič drugega, kakor nekoliko izobrazbe. Krivičnost sedanjega volilnega reda kažejo statistični podatki. Na štajerskem je 300.000 nad 24 let starih mož, ki bi morali imeti volilno pravico. Po sedaj veljavnem volilnem redu odpade na tri kurije: (veleposestnike, mestne in kmečke volilce) 100.000 volilcev, na splošno volilno kurijo torej 200.000. Po sedanjem volilnem redu sede v deželnem zboru 3 možje, katerih nikdo ne voli (dva skofo in rektor vseučilišča), nadalje 12 poslancev veleposestva, katere voli 200 veleposestnikov, ki so vključeni v deželne deske, 8 poslancev iz splošne kurije, katere voli 200.000 volilcev. Pri zadnjih državnoborskih volitvah (po splošni volilni pravici) je bilo oddanih 38 tisoč nemškonacionalnih glasov, ti imajo v sedanjem dež. zboru 25 poslancev, 80 tisoč klerikalnih glasov, ki imajo v dež. zboru 15 poslancev, 55 tisoč slovenskih glasov, ki imajo v dež. zboru 10 mandatov, 44 tisoč soc.-dem. glasov, ki imajo v dež. zboru 2 mandata. Da se te razmere ne morejo in ne smejo vzdržati, je vsakemu jasno. Socialno-demokratsko delavstvo bo zastavilo vse svoje moči, da si izvaja vpliv na deželno zakonodajstvo in deželno upravo in ne bo mirovalo, dokler ne bo uvedena tudi za deželni zbor splošna in jednaka volilna pravica. Koncem predlaga resolucijo, v kateri se protestuje proti zahtevi nemških nacionalcev, da naj ostane dosedanji volilni red nespremenjen v veljavi ter zahteva v interesu dobro razumljene narodne in kulturne politike uvedbo splošne, enake in tajne volilne pravice za deželni zbor.

Za posl. Reslom je dobil besedo urednik Spindler, ki je dejal, da pojde «Narodna stranka» kot demokratska stranka v boj za splošno, jednako in tajno volilno pravico, da bode z vsemi silami in sredstvi podpirala to gibanje med slovenskim ljudstvom in delala na to, da se temu gibanju pridružijo tudi druge slovenske stranke. Opomnil je, da so nemški «naprednjaki» nacionalci že sklenili pakt z nemškimi klerikalci, po katerem so si razdelili deželnozbornske mandate tako, da bi klerikalci dobili vse nemške mandate v kmetskih občinah, «naprednjaki» pa v mestih in trgih. V tem smislu hočejo skovati volilni red in volilne okraje. Ta atentat na politične pravice prebivalstva pa treba z vsemi sredstvi preprečiti in v tem boju se mora zjediniti vse, kar je v resnici demokratskega.

Na to je bila predlagana resolucija soglasno sprejeta.

Dopisi.

Pulj. Meščanske stranke pokrivajo uspeh dunajskih konferenc o istrskih razmerah z gostim pajčolanom tajnosti. Takoj, ko so bile omenjene konference končane, se je oficijelno nekaj razglasovalo o rezultatih. «Rdeči Prapor» je o tem že kritično poročal. Takrat se je oglasil dr. Laginja s trditvijo, da se oficijelna poročila ne vjemajo z resnico in je napovedal, da sam razloži, kaj in kako da je bilo. Toda preteklo je mesec dni in Laginja se ne oglasa. Od meščanskih strank, bodisi slovenskih ali italijanskih, ni mogoče izvedeti, kaj se je sklenilo; od slovenskih tudi ni moči izvedeti, ali soglašajo z onimi sklepi, ali ne. Zdi se nam, da imajo za svoj molk tehtne razloge. Iz najbolje poučenih virov smo dobili o rezultatih onih konferenc informacije, iz katerih je razvidno, da so bili interesi delavstva in interesi slovenskega prebivalstva Istre enostavno izdani, izdani na korist ces. kr. mornarice! — Pri omenjenih pogovorih je slo za dvoje: Za deželno volilno reformo in za preosnovno občinskega volilnega reda puljskega. Glede prve je res ostalo pri kompromisu, po katerem se odkaže Italijanom 25, Slovanom pa 19 mandatov, torej

manjšini za 6 mandaov več nego večini. Kurije naj ostanejo, a prikrija naj se jim četrti volilni razred po znani metodi, da bodo volilec prvih treh kurij še enkrat volili v četrti, da ne pridejo do veljave doslej brezpravni sloji. Torej volilna reforma: Socialno na škodo delavstvu, narodno na škodo Slovanom. Nekje so se narodnjaki tolažili, da bodo pri volitvah pridobili še kak okraj, ki ga vzamejo Italijanom. To je pesek, ki ga hočejo nasuti ljudstvu v oči. Kajti volilne okraje nameravajo tako razdeliti, da bo narodna borba pri volitvah sploh izključena. Italijanom se hoče zagotoviti 25 mandatov. — Ne vemo še, kakšne obveze so sprejeli Laginja in njegova kompanija. Ali njih molk je nadvse sumljiv! Vse kaže, da so zaradi par mandatov podpisali pakt, resnice pa le zato ne povedo, ker jih je sram.

Podobno kupčijo so napravili za puljsko občino. Tukaj ima dobiti marina svojo lastno kurijo, vrhutega pa še v vsakem razredu viriliste. Italijanski in slovenski narodnjaki torej odpirajo vrata na stečaj germanizaciji, a za ceno zahtevajo le to, da se delavstva ne pusti do njegovih pravic. Značilno je to za oboje nacionaliste. Toda delavci ne bodo gledali za pečko, kako se jih hoče politično ukleniti. Gospodje sejejo veter, a želi bodo vihar. Nam je le prav, da pokazujemo ljudstvu, kako lažnjive so vse njih gručne fraze o narodnosti, katero vtaknejo eni in drugi pred pomemčevalno mornarico v žep, če se jim le zagotovi nekoliko mandatov za voditelje. S tem le pomagajo, da bo ljudstvo tem prej izpregledalo in jih izpoznalo. Prvi odgovor dobe v nedeljo na shodu v gledališču. Za hrbtom delavstva ne bodo izvajali svojih izdajalskih načrtov, pa če imajo tudi vse Beckove blagoslove.

Aj, je bil ravnatelj včeraj v strahu!

Nova opera bi se imela peti, gledališče je bilo že zjutraj razprodano in opoldan kar nonadoma odpove junaki tenor! Hopav — nikakrnega glasu v grlu. Gledalski zdravnik piše alest: osem dni počitka. Ravnatelj zdirja v najbližjo dotično trgovino in kupi školjco Fajevih pravih mineralnih pastil, hiti z njimi k Britinskemu in ga prosi in prosjači, dokler ne vzama na gorkem mleku nekaj pastil, nekaj pa jih se pojemlje v usta. No — in kako je zvečer pel? Imenitno! In to so napravile samo Fayeve prave Sodener! Kupujejo se po K 1'25 školjca po vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralno vodo.

Glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko:

W. Th. Guntzert

Dunaj, IV./1., Grosse Neugasse 27.

Panorama Kosmorama v Ljubljani, Dvorski trg št. 3

(pod Narodno kavarno)

Od 16. februarja do vštetelega 22. februarja: **Trst, okolica in primorska kopališča.**

Poltniki v Ameriko
Natori želijo dobro, po ceni in
za nesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Kinetexa
v Ljubljani, Koroševska ulica 20.
Koroševska ulica 20. Pojasnila daje se brezplačno.

KAVARNA

'Unione' preje, Tedesco' v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnica je izključena.

Novo!

„Kdo uničuje proizvodnjo v malem?“

Tako je naslov lepi brošuri, ki je pravkar izšla v založbi «Napreja!» v Idriji kot **V. zvezek knjižnice „Napreja!“**.

„Kdo uničuje proizvodnjo v malem?“

je napisal znani socialistični pisatelj K. Kautský kot I. del Erfurtskega programa. — Kdor hoče temeljito poznati socialno demokracijo, mora brati Erfurtski program.

„Kdo uničuje proizvodnjo v malem?“

stane **30 vinarjev**. Naroča se pri upravi lista «Rdeči Prapor» in «Napreja!», kakor tudi v vseh knjigarnah.

Čitajte in širite sledeče knjige in brošure:

H. Kirchsteiger:

„Pod spovednim pečatom“.

I. del velja 2 kroni 60 vinarjev. II. del velja 2 kroni.

A. Kristan:

„Socializem“.

Cena 20 vinarjev.

A. Kristan:

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“.

Cena 10 vinarjev.

K. Marx in Friderik Engels:

„Komunistični manifest“.

Cena 40 vinarjev.

Vse te knjige in brošure se dobe v upravi «Rdečega Praporja» v Ljubljani, «Napreja!» v Idriji in v vseh slovenskih knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici in Kranju.

Vsaka pozornost in ponatis je kaznjivo.

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nuce. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 52—52

Thierryev centifolijno mazilo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-60. Razposilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar.

Ti dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdanj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarinar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.

Šaljive bazare

kakor tudi vse

slavnostne predmete

dobavlja najceneje

WUNIBALD PLANN

Dunaj, VI/2, Wallgasse 19

(poleg Raimundtheater). 14

Občno konsumno društvo v Zagorju

vpisana zadruga z omejenim poročtvom.

VABILO

na

redni občni zbor

kateri bode

2-2

v nedeljo, 23. svečana t.l.

v prostorih g. I. Müllerja

v Zagorju.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo.
3. Poročilo nadzornišva.
4. Sklepanje o čistem dobičku.
5. Slučajnosti.

Vstop je dovoljen samo članom.

V ZAGORJU, 10. svečana 1908.

Za nadzornišvo:

Jakob Strejner
zapisnikar.

Jakob Zajko
predsednik.